

Κώστα Σημίτη:

Ενδεκα Στόχοι για την Ευρώπη των Λαών:
Πολιτικές Κατευθύνσεις
για τη Διακυβερνητική Διάσκεψη 1996

Η ευρωπαϊκή ενοποίηση αποτελεί βέβαιη εξέλιξη. Η πορεία από τα κράτη-πόλεις στα κράτη-έθνη έδειξε ότι όταν οι κοινωνίες και οικονομίες περιοχών διαπλέκονται ακολουθεί ενοποίηση του χώρου (αργά ή γρήγορα). Αυτό δεν σημαίνει όμως ότι υπάρχει ένας μόνο τρόπος ενωσης . Οι διαφορετικές φάσεις της ευρωπαϊκής ενοποίησης από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ανθρακα και Χάλυβα έως στη σημερινή Ευρωπαϊκή Ένωση επιβεβαιώνουν ότι οι πρωταγωνιστές έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν διάφορους δρόμους και στόχους, να δημιουργήσουν τις μορφές και συνεργασίες που θέλουν. Η Διακυβερνητική Διάσκεψη του '96 εγκαινιάζει μια νέα φάση στην πορεία ενοποίησης. Οι επιλογές θα αποβούν καθοριστικές για το μέλλον όλων. Οι χειρισμοί των συμμετεχόντων θα καθορίσουν κερδισμένους και χαμένους, θα κατανείμουν τα οφέλη και τις ζημιές, θα προσδιορίσουν αν θα υλοποιήσουμε την Ευρώπη των λαών, και των ελευθέρων πολιτών ή θα πορευθούμε προς την Ευρώπη των απελευθερωμένων αγορών, επιχειρήσεων και οικονομικών συμφερόντων.

* * *

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι σε κρίση.

Η πλειοψηφία των κυβερνήσεων ασκεί συντηρητική πολιτική μέσα και έξω από τους θεσμούς της Ένωσης. Οι πολιτικές δυνάμεις αδυνατούν ν'ανταποκριθούν σε κοινωνικά αιτήματα ή να επιλύσουν

αποτελεσματικά προβλήματα στη κοινωνική οργάνωση και το πολιτικό σύστημα. Η ανεργία αποτελεί μόνιμο φαινόμενο. Η ξеноφοβία έχει πάρει διαστάσεις. Φασιστικές νοοτροπίες διαδίδονται.

Το θεσμικό οικοδόμημα της Ένωσης χαρακτηρίζεται από εσωστρέφεια, δημοκρατικό έλλειμμα και υπερβολική γραφειοκρατία.

Οι λαοί αισθάνονται την ευρωπαϊκή ενοποίηση ως απειλή για την αυτονομία τους και την πολιτιστική τους ταυτότητα.

* * *

Η σχέση της χώρας μας με την Ευρωπαϊκή Ένωση συναντά αυξανόμενες δυσκολίες. Τον ευρωενθουσιασμό διαδέχτηκε ο ευρωσκεπτικισμός. Υπάρχει σύγχυση για το τι θέλουμε από την ενωτική πορεία. Υπάρχει ανησυχία για διαδικασίες που θα μας οδηγήσουν στο περιθώριο. Υπάρχει φόβος για συνωμοσίες που γίνονται σε βάρος μας. Αλλά και η άλλη πλευρά αδυνατεί να καταλάβει τη συμπεριφορά μας σε πολλά θέματα, διαπιστώνει ιδιοτέλεια και αδιαφορία εκ μέρους μας, θεωρεί τη συμμετοχή μας βάρος.

* * *

Τα σοσιαλιστικά κόμματα επιδίωξαν στο παρελθόν να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές ανισότητες με εθνικές πολιτικές. Σήμερα οι εθνικές πολιτικές έχουν ελάχιστη αποτελεσματικότητα. Σε όλους τους τομείς είτε πρόκειται για την οικονομία είτε για τον πολιτισμό οι διεργασίες που καθορίζουν μακροπρόθεσμα τις συνθήκες ζωής μας έχουν διεθνικό χαρακτήρα. Γι αυτό και η σοσιαλιστική απάντηση στην ευρωπαϊκή κρίση, στην ελληνική αδυναμία για την διαμόρφωση ικανοποιητικών σχέσεων με την Ένωση, στα θέματα ανάπτυξης, δημοκρατίας, κοινωνικής δικαιοσύνης και βελτίωσης συνθηκών ζωής πρέπει να δοθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

* * *

Οι επιδιώξεις μας για την ύπαρξη ειρήνης, για τη συνεχή βελτίωση των διεθνών οικονομικών συνθηκών που καθορίζουν και τις εσωτερικές οικονομικές συνθήκες, για τη διασφάλιση της ακεραιότητας της χώρας μας, για δημοκρατία, ελευθερία και κοινωνική δικαιοσύνη, για ανάπτυξη, για μια Ελλάδα ισχυρή είναι άρρηκτα δεμένες με την πορεία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.

Η συμμετοχή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, απόρροια της συμμετοχής μας στην παγκοσμιοποιημένη αγορά και της πολιτικής και κοινωνικής διασύνδεσης με το Δυτικοευρωπαϊκό χώρο εδώ και πολλές δεκαετίες είναι αναπόφευκτη. Οι προτάσεις για αποχώρηση, αποστασιοποίηση, αυτονόμηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι ρεαλιστικές. Το αποτέλεσμα μιας πολιτικής αποστασιοποίησης θα είναι η ετερόνομη συμμετοχή μας. Θα ακολουθούμε χωρίς δυνατότητα επηρεασμού. Επιδίωξη μας πρέπει να είναι η αυτόνομη συμμετοχή μας, η καθοριστική παρουσία μας, η δυνατότητα διαμόρφωσης της σχέσης μας σύμφωνα με τους στόχους μας.

Για να είναι η Ελλάδα ισχυρή. Για να συμμετέχουμε σε μια Ευρώπη σύμφωνη με τα σοσιαλιστικά μας πρότυπα οι στόχοι μας για τη Διάσκεψη του '96 πρέπει να εντάσσονται στο ακόλουθο πλαίσιο :

* * *

Πρώτο : Πολιτική Ένωση και η Ελληνική Στρατηγική

Η πολιτική Ένωση της Ευρώπης όσο μακρινό ζητούμενο και αν είναι σήμερα είναι μέσο για την επίτευξη των στόχων μας.

Μια πολιτική Ένωση που για κάποιους ξεκινά από την διάγνωση ότι όποια ταυτότητα κι αν έχει εκείνη, εμείς θα είμαστε πάντα οι περιθωριοποιημένοι και οι ουραγοί είναι θέση ηττοπάθειας. Την αρνούμαι. Πιστεύω στις δυνατότητες μας για μια ισχυρή παρουσία που θα επηρεάζει τις εξελίξεις και θα διασφαλίζει τις επιδιώξεις της εθνικής μας στρατηγικής. Είναι δική μας ευθύνη να ξεπεράσουμε το έλλειμμα ενσωμάτωσης. Η εθνική μας στρατηγική έχει κοινούς στόχους με εκείνες της συντριπτικής πλειοψηφίας των λαών της Ευρώπης.

Δεύτερο : Η ομοσπονδιακή Ευρώπη - διαφύλαξη της ισοτιμίας

Όσο θα μεγαλώνει ο αριθμός των κρατών μελών τόσο δυσκολότερη θα καθίσταται η επικράτηση της λογικής των κερτημένων της Κοινότητας των 12. Ζητούμενο γι' αυτό πρέπει να είναι μοντέλα που από τη φύση τους διασφαλίζουν σχέσεις και δομές ισοτιμίας. Μια πολιτική Ένωση που θα διασφαλίζει συμμετοχή, ωφελήματα, εγγυήσεις, πλουραλισμό, προοπτικές ανάπτυξης, δυνατότητες και ευκαιρίες κατά τρόπο ισότιμο μεταξύ των εταίρων είναι εκείνη που τείνει σε μια εξελικτική πορεία να λάβει χαρακτηριστικά ομοσπονδιακού μοντέλου. Σ' αυτήν την πορεία η Επιτροπή θα έχει την εκτελεστική εξουσία, το

Κοινοβούλιο τη νομοθετική και το Συμβούλιο Υπουργών θα λειτουργεί ως Δεύτερη Βουλή (εκπροσώπηση των Κρατών).

Αντίθετα άλλα προτεινόμενα μοντέλα που από τη φύση τους δεν επιβάλλουν κανόνες δημοκρατικής δομής και λειτουργίας όπως π.χ. των 'ομόκεντρων κύκλων' ή της ενοποίησης κατ' επιλογή θα επιτρέπουν ανισότητες, ηγεμονικές τάσεις και αδιαφανείς πολιτικές συμφωνίες. Όσο λιγότεροι οι κανόνες και όσο χαλαρότερα τα σχήματα τόσο μεγαλύτερα τα πεδία πρωτοβουλιών για τους μεγάλους έναντι των μικρών. Τόσο πιο οικονομικά επωφελής ο οικονομικός χώρος εντός και εκτός Ένωσης για τους ανεπτυγμένους έναντι των ασθενέστερων.

Εχουμε κάθε συμφέρον για θεσμική ενδυνάμωση του οικοδομήματος της Ένωσης. Οι δυσχέρειες που μπορούν να προκύψουν σε μια τέτοια πορεία είναι προτιμότερο ν' αντιμετωπιστούν με μεταβατικά μοντέλα 'διαφοροποιημένης ολοκλήρωσης', αντί ν' αρνηθούμε οιαδήποτε μετεξέλιξη με τους κινδύνους που συνεπάγεται μια τέτοια άρνηση. Η διαφοροποιημένη ολοκλήρωση πρέπει να βοηθά τους αδύνατους να ακολουθήσουν και όχι να συγκαλύπτει την διάσπαση. Γι' αυτό θα πρέπει να εφαρμόζεται εντός του θεσμικού πλαισίου της Ένωσης με αρχές ισοτιμίας κριτήρια λειτουργικότητας όλων των εταίρων και μεταβατικό χαρακτήρα.

Τρίτο : Το δημοκρατικό έλλειμμα

Η διασφάλιση όσων έχουν επιτευχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η πορεία προς την πολιτική ένωση απαιτούν την κάλυψη του δημοκρατικού ελλείμματος που την χαρακτηρίζει. Οι συνέπειες της σημερινής θεσμικής καχεξίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έναντι των άλλων οργάνων στις αποφασιστικές και ελεγκτικές αρμοδιότητες της Ένωσης υπονομεύουν κάθε προοπτική πολιτικής αξιοπιστίας και δημοκρατικής αυτογνωσίας για την περαιτέρω πορεία. Το δημοκρατικό έλλειμμα αφορά ακόμη την διαφάνεια και την επικοινωνία του συνόλου του μηχανισμού της Ένωσης απέναντι στις κοινωνίες δέκτες των αποφάσεων τους.

Η συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στη νομοθετική διαδικασία δεν εξαντλείται στην επέκταση των σημερινών διαδικασιών της συναπόφασης. Το ότι λειτούργησε επί ενάμιση χρόνο ικανοποιητικά δεν αναιρεί το γεγονός μιας ιδιαίτερα περίπλοκης και χρονοβόρας διαδικασίας που αν επεκταθεί σε όλους τους τομείς θα σημάνει ουσιαστικό πλήγμα για την αποτελεσματικότητα της Ένωσης. Η διαδικασία της συναπόφασης πρέπει να απλοποιηθεί και επί πλέον να

προχωρήσουμε σε νομοθετικές διαδικασίες των οποίων το κέντρο βάρους θα μετατίθεται σταδιακά από το Συμβούλιο στο Κοινοβούλιο. Απώτερος στόχος το Κοινοβούλιο να γίνει η κύρια πηγή νομοθετικής εξουσίας. Πολιτικά σκόπιμο θα ήταν να ξεκινήσει η μεταφορά της νομοθετικής αρμοδιότητας από Συμβούλιο σε Ευρωκοινοβούλιο στους τομείς εκείνους που οι πολιτικές αγγίζουν τους πολίτες στον ατομικό τους κύκλο συμφερόντων. Τέτοιοι τομείς π.χ. είναι η προστασία καταναλωτή η προστασία προσωπικών δεδομένων, η υγεία, η διασφάλιση του πολιτισμικού πλουραλισμού στην Ευρώπη, η προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το περιβάλλον.

Οι ευρωεκλογές πρέπει να συνδεθούν με συγκεκριμένες επιλογές και προοπτικές στη συνείδηση του πολίτη. Η αναβάθμιση των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων του Κοινοβουλίου πρέπει να συνδυαστεί με την ουσιαστική δράση της Επιτροπής Περιφερειών, της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με παράλληλη αναζήτηση διαδικασιών επικοινωνίας με την ευρύτερη κοινωνία και τα εθνικά Κοινοβούλια. Η συνεργασία Εθνικών Κοινοβουλίων και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου παραμένει ισχυρή. Πρέπει να αναβαθμισθεί σε μια κατεύθυνση που θα αμβλύνει τα στεγανά μεταξύ τους.

Τέταρτο : Ισορροπία οργάνων, ισοτιμία κρατών μελών

Η σημερινή κατάσταση στα όργανα και η μεταξύ τους σχέση αποτελεί ένα κεκτημένο ισοτιμίας των κρατών μελών που και αν ακόμη αριθμητικά αναθεωρηθεί θα πρέπει στο αποτέλεσμα να προκύπτει η διαπίστωση ότι οι όποιες αλλαγές και αν έγιναν και στα δύο όργανα συνολικά δεν υπαγορεύθηκαν από την σκοπιμότητα ανατροπής της υφισταμένης σχέσης μικρών μεγάλων. Το ίδιο ισχύει για τις κάθε είδους προτάσεις για Προεδρίες, Αντιπροεδρίες, Τρόικες κλπ.

Η Επιτροπή ειδικότερα πρέπει να ενισχυθεί στην κατεύθυνση των γνωρισμάτων μιας εκτελεστικής εξουσίας της Ένωσης με παράλληλη ενίσχυση κανόνων διαφάνειας και ελεγκτικών διαδικασιών.

Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου θα επεκτείνονται στο μέτρο που νέες πολιτικές θα εισάγονται στην Κοινότητα. Συγχρόνως θα πρέπει να διαδραματίζει αυξημένο ρόλο στην υλοποίηση των αποφάσεων των Διασκέψεων Κορυφής.

Πέμπτο : Αποτελεσματικότητα της Ένωσης

Η διεύρυνση έθεσε ακόμη πιο επιτακτικό το ζήτημα της αποτελεσματικότητας οργάνων και διαδικασιών. Η τεχνική βελτίωση γραφειοκρατικών διαδικασιών, η αρχή της επικουρικότητας, η εκχώρηση αρμοδιοτήτων στο Κοινοβούλιο, βήματα διαφοροποιημένης ολοκλήρωσης και μια ουσιαστική βελτίωση των κανόνων για την παραγωγή και εφαρμογή πολιτικής μπορούν ν'απαντήσουν στο πρόβλημα.

Η επιβολή πλειοψηφικών αποφάσεων για ζητήματα πραγματικής ζωτικής σημασίας των μειοψηφούντων δεν προάγει την Ένωση αλλά την διασπά. Η σημερινή εξελικτική φάση της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν πείθει ότι η καταργηση του veto και των κανόνων ομοφωνίας όπου υπάρχουν θα άρουν τα προβλήματα αποτελεσματικότητας. Κάτι τέτοιο θα καταστεί πολιτικά εφικτό μόνο όταν η μεταβολή αυτών των κανόνων διαδικασίας συνοδευτεί συγχρόνως με υιοθέτηση κανόνων ουσίας τέτοιας εμβέλειας, που αυτοί από μόνοι τους θα διασφαλίσουν τα ζωτικά συμφέροντα των κρατών μελών.

Συγχρόνως έχει ωριμάσει η ανάγκη ενός καταλόγου θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών που θα ενσωματωθούν στη νέα Συνθήκη και μια αυξημένη λειτουργία του Δικαστηρίου ως εγγύηση δικαιωμάτων των πολιτών και παράγοντα διασφάλισης της ενοποιητικής διαδικασίας και της κοινοτικής συνοχής.

Έκτο : Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ)

Η συνθήκη του Μάαστριχτ ορίζει διαδικασίες για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση, οι οποίες δεν αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία σε στοιχεία όπως η απασχόληση, η κοινωνική δικαιοσύνη, η οικονομική και κοινωνική συνοχή της Ένωσης. Να φύγουμε από το Μάαστριχτ είναι γι' αυτό ένα εύκολο σύνθημα. Το σύνθημα αυτό όχι μόνο δεν συμβιβάζεται με τις θεσμικές ρυθμίσεις της Ένωσης αλλά είναι και πολύ αμφίβολης ορθότητας. Στον κόσμο που ζούμε οι εθνικές οικονομικές πολιτικές ελάχιστα πια μπορούν να αλλάξουν τα πράγματα, σε αντιπαράθεση με άλλα κράτη. Αν το επιχειρήσουν με μέτρα όπως η υποτίμηση, τα άλλα κράτη αργά ή γρήγορα θα αντιδράσουν με τα ίδια μέσα, προστατευισμό, υποτίμηση, υψηλά επιτόκια. Το αποτέλεσμα θα είναι να αποκατασταθεί και πάλι η αρχική ανισορροπία. Τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να κυριαρχήσουν από κοινού το οικονομικό περιβάλλον και μόνο η κοινή προσπάθεια μπορεί να τους εξασφαλίσει οφέλη, σε άλλους περισσότερο σε άλλους λιγότερα.

Υποστηρίζεται ότι θα έπρεπε να επιδιώξουμε την αναδιατύπωση των κριτηρίων σύγκλισης. Τα κριτήρια αυτά είναι αποτέλεσμα συμβιβασμού. Αν η Διακυβερνητική Διάσκεψη προχωρήσει σε εκ νέου διαπραγμάτευση είναι πολύ πιθανό ότι οι κυρίαρχες δυνάμεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα επιδιώξουν την αυστηρότερη διατύπωσή τους σε βάρος μας.

Αλλωστε η επίτευξη ικανοποιητικού βαθμού ονομαστικής οικονομικής σύγκλισης αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για να αποφευχθούν οι πιθανές δυσκολίες και τα προβλήματα που θα προκύψουν όταν συμμετάσχει η χώρα στην πλήρη νομισματική ένωση, όταν θα έχουν καθοριστεί σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες και δεν θα υπάρχει πλέον δυνατότητα άσκησης αυτόνομης νομισματικής πολιτικής. Αν δεν επιτευχθεί η οικονομική σταθεροποίηση, αλλά και η εξυγίανση και αναδιάρθρωση της παραγωγικής βάσης *πριν* τη μετάβαση της Ελλάδας στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ, η οικονομία μας δεν θα είναι σε θέση να λειτουργήσει χωρίς σοβαρά προβλήματα *μετά* την νομισματική ένωση. Τότε δεν θα υπάρχουν εναλλακτικοί μηχανισμοί οικονομικής προσαρμογής και εξισορρόπησης, ικανοί να προστατεύσουν την εγχώρια παραγωγή και την απασχόληση. Θα είμαστε χωρίς μέσα να υπερασπίσουμε τα συμφέροντά μας.

Τι απομένει να κάνουμε ; Η ικανοποίηση των κριτηρίων ονομαστικής σύγκλισης δεν είναι αρκετή. Χρειάζεται επίσης η επίτευξη πραγματικής σύγκλισης, η άνοδος του βιοτικού επιπέδου στις λιγότερες αναπτυγμένες περιοχές, το κλείσιμο της ψαλίδας ανάμεσα στο Βορρά και στο Νότο.

Για το λόγο αυτό η Συνθήκη της Ρώμης θα πρέπει να αναθεωρηθεί, έτσι ώστε οι σκοποί για την πραγματική οικονομική σύγκλιση που περιγράφονται στο Άρθρο 2, να συνδεθούν ρητά με τις γενικές κατευθύνσεις της οικονομικής πολιτικής.

Θα πρέπει επίσης να εκφρασθεί η αναγκαιότητα η οικονομική πολιτική της Ένωσης να έχει ως πρώτο στόχο την αύξηση της απασχόλησης, τον περιορισμό των κοινωνικών διαφορών και τη κοινωνική δικαιοσύνη. Η επιδίωξη της Ένωσης δεν μπορεί να είναι μονοσήμαντη και να περιορίζεται στην ονομαστική σταθερότητα. Η πλήρης απασχόληση είναι ένας στόχος πολύ πιο σημαντικός.

Εβδομο : Κοινή εξωτερική Πολιτική και Πολιτική για την Ασφάλεια (ΚΕΠΠΑ)

Ιδιαίτερη σημασία έχει η προοπτική αναμόρφωσης της ΚΕΠΠΑ, όπου συγκεντρώνεται ιδιαίτερη κριτική για ανεπάρκεια της Ένωσης. Η ανάγκη μιας πιο αποτελεσματικής και ευρύτερα πειστικής πολιτικής απαιτεί :

α) Τη διασύνδεση των κανόνων της ΚΕΠΠΑ με τις αρχές που διέπουν τους κανόνες παραγωγής πολιτικής στους άλλους τομείς. Ιδιαίτερα προβλήματα δημιουργεί η διαφορετική αντιμετώπιση θεμάτων που προκύπτει από το λεγόμενο σύστημα των τριών πυλώνων. Συνεπώς πρέπει να αμβλυνθεί ο έντονα διακυβερνητικός χαρακτήρας του β' πυλώνα. Απώτερος στόχος η κατάργηση των πυλώνων και η ενσωμάτωση όλων των πολιτικών σε ενιαίο σύστημα.

Ακόμη πιο αποτελεσματική θα ήταν η ολοσχερής κατάργηση του διϋισμού που υπάρχει (Προεδρία αρμόδια για ΚΕΠΠΑ-Επιτροπή αρμόδια για εξωτερικές σχέσεις πρώτου πυλώνα) και υπαγωγή του συνόλου στην Επιτροπή υπό τον έλεγχο Συμβουλίου και Κοινοβουλίου.

β) Ενίσχυση και εμβάθυνση των κανόνων ουσίας που συγκροτούν το πολιτικό βάθος της εκάστοτε διαμορφούμενης ΚΕΠΠΑ. Μεγαλύτερη εξειδίκευση των αρχών που τη διέπουν και ιδιαίτερα της κοινοτικής αλληλεγγύης, των κοινών συμφερόντων που οφείλει να υπηρετεί, των κριτηρίων δράσης της προς τον διεθνή περίγυρο. Η τήρηση αυτών πρέπει να διασφαλίζεται από αντίστοιχη ελεγκτική διαδικασία του Κοινοβουλίου.

γ) Οσον αφορά την άμυνα και ασφάλεια πρέπει να αναζητηθούν διαδικασίες ουσιαστικότερης διαπλοκής και σύγκλισης της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης με την Ένωση και η μεθόδευση αυτόνομης παραγωγής στα κοινοτικά όργανα πολιτικού σχεδιασμού και στόχων για το χώρο της Ένωσης.

δ) Συνακόλουθος των προηγούμενων στόχος η διασφάλιση της εδαφικής ακεραιότητας της Ένωσης και η αναγνώριση των εξωτερικών συνόρων της.

ε) Η άμβλυνση των αντιδράσεων κατά του περιορισμού του δικαιώματος αρνησικυρίας θα κριθεί από το πόσο πειστικά θα εξελιχθεί η Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση στις παραπάνω κατευθύνσεις. Μέχρι την πλήρωση αυτών των προϋποθέσεων η σημερινή κατάσταση πρέπει να παραμείνει ως έχει.

στ) Τέλος όσον αφορά τη Διεύρυνση : Με εξαίρεση την Μάλτα και Κύπρο που η τάξη μεγέθους τους δεν δημιουργεί προβλήματα, η προοπτική διεύρυνσης με χώρες της Κεντρικής Ευρώπης πρέπει να συνδυαστεί με θεαματική αύξηση των πόρων της Κοινότητας ενώ μια ισόρροπη πολιτική πρέπει να αναπτύσσεται συγχρόνως προς όλες τις χώρες της Λεκάνης της Μεσογείου.

Ογδοο : Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις

Στον τρίτο και χαλαρότερο 'πυλώνα' δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων θα πρέπει εκτός από μια αυξημένη προσπάθεια των κρατών μελών για εντατικοποίηση της συνεργασίας τους να εξετάσουμε πως θα καταστήσουμε τις υπάρχουσες διαδικασίες περισσότερο πρόσφορες για την επέκταση της δημοκρατίας. Ο ρόλος του Κοινοβουλίου πρέπει να αναβαθμισθεί για θέματα που αγγίζουν ευθέως τον πολίτη, τα ατομικά δικαιώματα και τα συμφέροντα του. Για να είναι η Ένωση κοντά στον πολίτη πρέπει να ρυθμιστούν θέματα όπως το δικαίωμα ψήφου στις τοπικές εκλογές του κράτους μέλους διαμονής, η απαγόρευση καθε είδους διακρίσεων, η ενσωμάτωση στη Συνθήκη διατάξεων κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

Ενατο : Κοινωνική Ευρώπη και οι κοινές πολιτικές

Η απουσία της κοινωνικής Ευρώπης δίπλα στο δημοκρατικό έλλειμμα αποτελεί έναν από τους ισχυρότερους παράγοντες αμφισβήτησης της πορείας της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης. Χρειάζεται μια σημαντική προσπάθεια για μια στρατηγική πλήρους απασχόλησης παράλληλα με τις προσπάθειες που δρομολογούνται για ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα της κοινοτικής βιομηχανίας. Στοιχεία όπως η αλληλεγγύη, η κοινωνική συνοχή, ο περιορισμός των κοινωνικών διακρίσεων πρέπει να αναδειχθούν ως κύριοι στόχοι της θεσμικής μεταρρύθμισης.

Οι αποφάσεις του Μάαστριχτ όρισαν ρητά μόνο ένα ιδιαίτερα περιορισμένο εύρος νέων πολιτικών προς αναθεώρηση : Πολιτική άμυνα, ενέργεια τουρισμός. Η προσπάθειά μας θα πρέπει να κατευθυνθεί τόσο σε μια ποσοτική διεύρυνση των κοινοτικών πολιτικών όσο και στη συγκεκριμένη πολιτική τους κατεύθυνση με κριτήριο την άμεση επίπτωση στην ζωή των πολιτών της Ευρώπης. Απαριθμώ συμπληρωματικά στους παραπάνω τομείς : Παιδεία και επαγγελματική κατάρτιση, την κοινωνία της πληροφορίας, την προστασία καταναλωτή,

την υγεία, μια πιο συγκεκριμένη πολιτική ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας.

Δέκατο : Νέες Δράσεις: Μια δέσμη ελπίδας

Οι θεσμικές μεταβολές που θα αποφασισθούν πρέπει να συνοδευτούν παράλληλα με μια δέσμη πειστικών δράσεων που θα κινητοποιήσουν τους πολίτες της Ένωσης.

Η δέσμη αυτή των μέτρων θα πρέπει να αγγίζει άμεσα και ζωτικά συμφέροντα των πολιτών της Ένωσης και να αντανakλά το κοινωνικό πρότυπο που επαγγέλεται η διαδικασία της Ολοκλήρωσης.

Η ανεργία, οι περιφερειακές ανισότητες, η κοινωνική συνοχή, η κοινωνική αλληλεγγύη, η κοινοτική αλληλεγγύη, η προστασία του περιβάλλοντος και του καταναλωτή, η εγκληματικότητα και τα ναρκωτικά, μια αποτελεσματικότερη εξωτερική πολιτική, μια απτή πολιτική ασφάλειας και άμυνας, μια ταυτότητα πολίτη της Ένωσης που σημαίνει κάτι περισσότερο από την ελεύθερη διέλευση συνόρων αποτελούν προβλήματα που θα έπρεπε να είναι στο επίκεντρο αυτής της δέσμης.

Ενδέκατο : Η τακτική μας

Η διαπραγμάτευση για να πετύχει πρέπει να υποβοηθηθεί από μία δυναμική παρουσία. Η αυθόρμητη αντίδραση σε πιέσεις μεγάλων κρατών είναι η σιωπηρή αναμονή "Να περιμένουμε τι θα πουν για να καθορίσουμε τη στάση μας". Αλλά η τακτική αυτή της παρακολούθησης αφήνει την ελευθερία κινήσεων στα μεγάλα κράτη. Μπορούν να εδραιώσουν συμμαχίες και να απομονώσουν τους ανηφρονούντες. Γι' αυτό χρειάζονται από τώρα συνεχείς επαφές με τις άλλες χώρες και δραστηριοποίηση των υπευθύνων.

Η Ελλάδα να δείξει ότι και μπορεί και θέλει να είναι ισχυρή.